

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa A. Sp. z o.o. z siedzibą w R.

przeciwko A. F.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 grudnia 2022 r.

wniosków powoda z 5 maja 2021 r., 6 sierpnia 2021 r. oraz 30 listopada 2021 r., w zakresie w jakim obejmują zarzut braku niezależności Sądu Rejonowego dla Wrocławia–Fabrycznej we Wrocławiu oraz brak niezawisłości sędziego,

stwierdza swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie z właściwością przekazuje do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 5 maja 2021 r. (data prezentaty Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu) A. Sp. z o.o. z siedzibą w R., reprezentowane przez Prezesa Zarządu E. J. (dalej: „powód”), wniosło o wyłączenie wszystkich sędziów, referendarzy sądowych Apelacji Wrocławskiej, prokuratur od rozpoznania wszelkich spraw, jakie się toczą w udziale E. J. innemu sądowi równorzędnemu spoza Apelacji Wrocławskiej oraz o wystąpienie do Sądu Najwyższego z wnioskiem o rozstrzygnięcie przekazania do rozpoznania sądowi równoważnemu spoza obszaru właściwości Apelacji Wrocławskiej, wszystkich wniosków dotyczących spraw jakie się toczą przed sądami Apelacji Wrocławskiej z udziałem E. J., jako osoby fizycznej oraz jako reprezentanta spółki

A. z siedzibą w R., w tym innych incydentalnych z nim związanych z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Wnioskiem z 10 sierpnia 2021 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) powód wniósł o wystąpienie do Sądu Najwyższego o przekazanie zażalenia oraz postępowania głównego wszystkich spraw w udziałem E. J., jej rodziny i spółki A. wznowieniowych, pobocznych do sądu równoważnego spoza Apelacji Wrocławskiej z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości zgodnie z wnioskami strony E. J..

Wnioskiem z 3 grudnia 2021 r. (data prezentaty Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu) powód wniósł m.in. o wyłączenie SSR F. Ł. od orzekania w postępowaniach V GC 2546/17, V GC 1236/17, V GC 1449/17 oraz o wystąpienie do Sądu Najwyższego o przekazanie sądowi równoważnemu spoza obszaru właściwości Apelacji Wrocławskiej z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości wskazanych we wniosku spraw.

Postanowieniem z 6 grudnia 2021 r., V GC 1236/17, Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu przekazał w trybie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904 ze zm., dalej: „u.SN”) wnioski powoda w zakresie w jakim obejmują zarzut braku niezależności Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu oraz brak niezawisłości sędziego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 26 § 2 u.SN do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Ustawodawca przekazał zatem do właściwości Sądu Najwyższego jedynie takie wnioski o wyłączenie sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się postępowanie, których podstawą są zarzuty dotyczące braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Konsekwentnie wnioski o wyłączenie sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma toczyć się postępowanie, oparte na innych podstawach, nie podlegają rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy w trybie art. 26 § 2 u.SN.

Fakt, iż z metodologicznego punktu widzenia istnieje możliwość zastosowania rozumowania wykorzystywanego w celu ustalenia niezależności sądu lub niezawisłości sędziego do określenia bezstronności tego ostatniego, nie przekłada się na to, iż instytucje te są tożsame. Przeciwnie, jak wskazuje utrwalona i nie budząca kontrowersji, zarówno w doktrynie, jak i judykaturze, zasada wykładni językowej określana mianem zakazu wykładni synonimicznej, różnym określeniom należy przypisywać różne znaczenie. Poza wskazaną dyrektywą wykładni, odwołującą się do kwestii typowo semantycznych, na rzecz powyższego przemawiają także względy aksjologiczne. Rekonstruując wartości chronione przez prawo zakodowane w art. 48 § 1 k.p.c., art. 49 § 1 k.p.c. oraz art. 26 § 2 u.SN, w szczególności bezstronność i niezawisłość, odwołując się do ich *ratio legis* determinującego sposób użycia wskazanych określeń w tekście prawnym, należy dojść do wniosku, że nie są one ani równoznaczne, ani równoważne. O powyższym świadczy chociażby fakt wprowadzenia przez prawodawcę do rodzimego systemu prawnego możliwości badania przez Sąd Najwyższy zarzutów dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego częściowo w reakcji na wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 19 listopada 2019 r. w zainicjowanych pytaniach prejudycjalnych Sądu Najwyższego – Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18. Okoliczność uzupełnienia systemu prawa polskiego poprzez określenie ustawą z 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020, poz. 568) dotychczasowej treści art. 26 u.SN jako § 1 i dodanie m.in. § 2-3, mimo istniejącej uprzednio możliwości badania bezstronności sędziego, w tym w ramach procedury cywilnej, jednoznacznie

wspiera wniosek skonstruowany w oparciu o wskazaną wyżej dyrektywę wykładni językowej. Przyjmując założenie racjonalnego ustawodawcy, stwierdzić więc należy, że ustawodawca kształtując właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, celowo z zakresu jej kognicji wyłączył rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku bezstronności.

Zarówno użyte we wnioskach zwroty, w szczególności: „stronniczość i zaniechania sędziów” (k. 4), „nadal nie będą rozpatrzone bezstronnie i z należytą rzetelnością” (k. 6), „chodzi zatem o aktualną relację między sędzią/sędziami a sprawą i konkretną sytuację procesową, z którą skonfrontowana zostaje strona, tj. rozpoznawaniem sprawy przez sędziego, który nie zapewnia bezstronności” (k. 27), „wskazywane okoliczności, mogą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności Sądów Apelacji wrocławskiej, jak i całego środowiska prawniczego we wszystkich sprawach – które pośrednio, czy bezpośrednio łączą się z osobą A. J.” (k. 42), „w niniejszych sprawach istnieje wysokie prawdopodobieństwo możliwości istnienia silnych związków o charakterze osobistym i zawodowym, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych pomiędzy osobami wykonującymi czynności w Sądach Apelacji wrocławskiej z osobami prokuratorów, sędziów oraz adwokatów...” (k. 84), „personalne powiązania adwokatów (...) zarówno o charakterze służbowym, jak i możliwym również osobistym, między Sędziami pełniącymi urząd w Sądach Apelacji wrocławskiej, mogłoby w społecznym odbiorze tworzyć wrażenie braku warunków do rzetelnego i bezstronnego rozpoznania spraw” (k. 215), „istotą tej procedury jest zapewnienie, by bezstronny sąd rozpoznał sprawę” (k. 216), „mogą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego (art. 49 k.p.c.)” (k. 217), jak i analiza ich treści nie pozostawiają wątpliwości, że powód nie kwestionuje niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, w znaczeniu przyjętym w art. 26 § 2 u.SN, lecz bezstronność sędziów.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy, uznając się za niewłaściwy do rozpoznania wniosków, przekazał je na podstawie art. 200 § 1⁴ k.p.c.

w zw. z art. 26 § 2 u.SN i art. 52 § 1 k.p.c. do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu.